

Верица Илиева; Драгица Спасова; Наталија Маркова Руждиќ

ПРАКТИКУМ ПО БОТАНИКА за студентите на Земјоделски факултет

- рецензиран практикум -

Штип, 2015 година

Верица Илиева; Драгица Спасова; Наталија Маркова Руждиќ

ПРАКТИКУМ ПО БОТАНИКА
за студентите на Земјоделски факултет

- рецензиран практикум -

Автори:
проф. д-р Верица Илиева, проф. д-р Драгица Спасова, асс. м-р Наталија Маркова Руждиќ

ПРАКТИКУМ ПО БОТАНИКА
за студентите на Земјоделски факултет

-рецензиран практикум-

Рецензенти:
проф. д-р Љупчо Михајлов
проф. д-р Лилјана Колева Гудева

Лектор:
Бисерка Токовска-Стевчевска

Техничко уредување:
м-р Наталија Маркова Руждиќ

Издавач:
Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип

Објавено во е-библиотека
<https://e-lib.ugd.edu.mk>

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

581(035)

ИЛИЕВА, Верица

Практикум по ботаника за студентите на Земјоделски факултет
[Електронски извор] : рецензиран практикум / Верица Илиева, Драгица Спасова, Наталија Маркова Руждиќ. - Текст, илустр. - Штип :
Универзитет "Гоце Делчев", Земјоделски факултет, 2015

Начин на пристап (URL): <https://e-lib.ugd.edu.mk/naslovna.php>. -
Наслов преземен од екранот. - Опис на изворот на ден 05.05.2015. -
Библиографија: стр. 60

ISBN 978-608-244-199-3

1. Спасова, Драгица [автор] 2. Маркова Руждиќ, Наталија [автор]
а) Ботаника - Практикуми
COBISS.MK-ID 98660618

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ШТИП
ЗЕМЈОДЕЛСКИ ФАКУЛТЕТ

проф. д-р Верица Илиева, проф. д-р Драгица Спасова,
асс. м-р Наталија Маркова Руждиќ

ПРАКТИКУМ ПО БОТАНИКА
за студентите на Земјоделски факултет

-рецензиран практикум-

Штип, 2015 година

ПРЕДГОВОР

Овој практикум по ботаника е наменет првенствено за студентите на Земјоделскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип, кои во рамките на предметот Ботаника се запознаваат и ги изучуваат општите законитости и концепти за растителната клетка.

Во практикумот се дадени микроскопски вежби кои треба да овозможат и помогнат во подобро разбирање на општата организираност на растителната клетка. Сите експериментални вежби содржат подготовка на нативни и користење на трајни препарати, со цел подобро запознавање на студентите со органелите на растителната клетка, ткивата и анатомската градба на вегетативните органи на растенијата. На крајот, даден е преглед за систематската припадност на најчестата плевелна вегетација во растителното производство.

Практикумот по ботаника е напишан на лесен, едноставен и разбирлив јазик за студентите. Овој ракопис е составен од четири поглавја: 1. Цитологија, 2. Хистологија; 3. Анатомија на вегетативни органи и 4. Систематика на виши растенија. Според наведените поглавја, концепирани се дванаесет микроскопски вежби.

Од авторите

СОДРЖИНА

I ПОГЛАВЈЕ: ЦИТОЛОГИЈА	1
ВЕЖБА БРОЈ 1	1
1.1. МИКРОСКОП И МИКРОСКОПИРАЊЕ	1
1.2. РАСТИТЕЛНА КЛЕТКА	2
1.3. ФИЗИЧКИ СВОЈСТВА НА ПРОТОПЛАЗМАТА (РОТАЦИСКО ДВИЖЕЊЕ)	4
1.4. ПЛАСТИДИ	4
ВЕЖБА БРОЈ 2	7
2.1. ГРАДБА И МОРФОЛОГИЈА НА ХРОМОЗОМ	7
2.2. ДЕЛБА НА ЈАДРО НА КЛЕТКАТА (КАРИОКИНЕЗА, МИТОЗА)	8
ВЕЖБА БРОЈ 3	11
3.1. ЕРГАСТИЧНИ МАТЕРИИ	11
3.2. СТРУКТУРА НА КЛЕТОЧЕН СИД (ОБВИВКА)	13
II ПОГЛАВЈЕ: ХИСТОЛОГИЈА	15
ВЕЖБА БРОЈ 4	15
4.1. РАСТИТЕЛНИ ТКИВА	15
4.1.1. ТВОРНИ (МЕРИСТЕМСКИ) ТКИВА	15
ВЕЖБА БРОЈ 5	17
5.1. ПОКРИВНО (ЗАШТИТНО) ТКИВО	17
5.1.1. Примарно кожно ткиво (епидермис)	17
5.2. МЕХАНИЧКО ТКИВО	18
5.2.1. Коленхимско механичко ткиво	19
5.2.2. Склеренхимско механичко ткиво	19
ВЕЖБА БРОЈ 6	21
6.1. СПРОВОДНО ТКИВО	21
6.1.1. Ксилем	21
6.1.2. Флоем	22
6.2. СПРОВОДНИ СНОПЧИЊА	23
III ПОГЛАВЈЕ: АНАТОМИЈА НА ВЕГЕТАТИВНИ ОРГАНИ	24
ВЕЖБА БРОЈ 7	24
7.1. ПРИМАРНА АНАТОМСКА ГРАДБА НА СТЕБЛО КАЈ ДИКОТИЛНИ РАСТЕНИЈА	24
7.2. ПРИМАРНА АНАТОМСКА ГРАДБА НА СТЕБЛО КАЈ МОНОКОТИЛНИ РАСТЕНИЈА	25

ВЕЖБА БРОЈ 8	27
8.1. СЕКУНДАРНА ГРАДБА НА СТЕБЛО КАЈ ДИКОТИЛНИ РАСТЕНИЈА	27
ВЕЖБА БРОЈ 9	29
9.1. ПРИМАРНА АНАТОМСКА ГРАДБА НА КОРЕН	29
9.2. АНАТОМСКА ГРАДБА НА ЛИСТ	31
IV ПОГЛАВЈЕ: СИСТЕМАТИКА НА ВИШИ РАСТЕНИЈА	32
ВЕЖБА БРОЈ 10	32
10.1. СИСТЕМАТИКА НА ВИШИ РАСТЕНИЈА	32
ВЕЖБА БРОЈ 11	43
11.1. СИСТЕМАТИКА НА ВИШИ РАСТЕНИЈА	43
ВЕЖБА БРОЈ 12	53
12.1. СИСТЕМАТИКА НА ВИШИ РАСТЕНИЈА	53
КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА	60

КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА

- Ehrendorfer, E. (1978). Sistematika, evolucija i geobotanica. Školska kniga, Zagreb, 441.
- Franjić, J. (2002). Šumarska botanika (Sistematika bilja – opći dio). Interna skripta, prilagođeni pretisak iz udžbenika "Golosjemenjače" Vidaković & Franjić 2003, Zagreb, 24.
- Gajić, M.R. (1968). Opšta botanika. Naučna Kniga, Beograd, 187.
- Kojić, M., Pečić, S., & Dajić, Z. (2004). Botanika, Belgard, 200.
- Štefanić, E. (2005). Priručnik za vježbe iz agrobotanike, I deo. Poljoprivredni fakultet, Osijek, 54.
- Васильев, А.Е., Воронин, Н.С., Еленевский, А.Г., и Серебрякова, Т.И. (1978). Ботаника, анатомия и морфология растений. Просвещение Москва, 478.
- Групче, Р. (1994). Ботаника. НИО „Студентски збор“, Скопје.
- Групче, Р., и Лозинска, Е. (1983). Практикум по ботаника – анатомија на растенијата. Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, 68.
- Игнатъев, Б.В. (1962). Ботаника. Учебно-Педагогическое Издательство Министерства Просвещения РСФРЈ, Москва, 299.
- Комарницкий, Н.А., Кудрашов, Л.В., и Уранов, А.А. (1962). Систематика на растениј. 726.
- Костадиновски, М. (2007). Практикум по ботаника за интерна употреба на студентите на Шумарски факултет. Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ Скопје, 24.
- Матевски, В. (2004). Систематика и филогенија на виши растенија (скрипта, авторизирани предавања, учебна 2004/2005). Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ Скопје, 252.
- Попов, К., и Попова, Р. (1964). Анатомија на растенијата. Наука и изкуство, София, 373.
- Сековски, Ж. (1998). Цитологија, анатомија и морфологија на растенијата (скрипта од белешки за предавање). Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ Скопје, 229.
- Хржановский, Б.Г. (1969). Основы ботаники с практикумом. Высшая школа Москва, 575.

ISBN (978-608-244-199-3)